

AVESTA STADSPLAN

2020-05-05

P.A.C.E.

Godkänd av kommunfullmäktige den 29 mars 2021

BAKGRUND OCH SYFTE

"Avesta är en livskraftig brusande företagastad vid Dalälven med mysiga mötesplatser och gator i mänsklig skala."

Axel och Margaret Ax:son Johnsons stiftelse beslutade hösten 2015 att avsätta resurser för att ge Avesta kommun en visionär stadsplan för ett framtida Avesta. P.A.C.E./Djurgårdsstaden Arkitekter har därför anlitats för att rita ett underlag för detaljplan för Avestas stadskärna.

I denna rapport presenteras en stadsplan som helt baseras på tidigare gjorda analyser samt workshop.

Planen består av fem delar:

1. Centrala Avesta
2. Aaltostaden
3. Området kring Stadshuset
4. Knutpunkt Avesta med trappa
5. Koppardalen

Befolkning och näringsliv har planerats utifrån ett rumsligt perspektiv och är gjorda utifrån täthetsanalyser samt människors svar under workshop och enkät.

En stadsrumsanalys ligger till grund för stadens rumslighet med hjälp av bland annat GIS-analyser av gatunätet och inventering av stadskärnan.

MÅL

- En livskraftig handels- och företagastad
- En stad vid älven
- En händelserik stad
- En stad som känner sina rötter
- En stad i mänsklig skala

Det stora utbudet av handel och service i stadskärnan är en stor tillgång och en konkurrensfördel mot andra småstäder med tynande centrum. Småföretagen är redan idag koncentrerade till stadskärnan där de kan dra nytta av närheten till andra företag och serviceutbudet.

Boende i Avesta kan göra alla vardagsärenden i Avesta stadskärna. Fler handelsstråk utvecklas med nya lokaler för butiker och restauranger. Tillgängligheten med bil är fortsatt god, men för boende i centrala Avesta är gång och cykel de självklara färdmedlen. Det finns bra förutsättningar för att starta och driva företag i stadskärnan genom lokaler i bra lägen till överkomliga priser. Lokaler ska placeras längs viktiga stråk och gärna i bottenvåningen för att synliggöra företagandet.

- Förtäta inom 1 kilometer kring stadskärnan för att stärka det lokala underlaget och göra det möjligt för fler att gå och cykla till stadskärnan.
- Möjliggör externhandel centralt

- Skapa effektiva parkeringslösningar för att bibehålla bra biltillgänglighet i en utvecklad stadskärna

- Utveckla standarden i gång- och cykelnätet inom 1 kilometer från stadskärnan.

- Skapa stråk med lokaler med varierande hyror för olika typer av småföretag.

- Skapa en trygg och tillgänglig koppling ned till älven i Markusgatans förlängning

- Utveckla ett rekreativt stråk genom Koppardalen som knyter samman Holmen och Döda fallen

- Skapa platser i stadskärnan där man har utblick mot älven.

- Utveckla Stadshusparken till en grön mötesplats med aktiviteter för alla åldrar

- Koncentrera offentliga investeringar i kultur, fritid, utbildning och vård till stadskärnan.

- Skapa plats för tillfälliga evenemang som marknader, festivaler och konserter

- Låt material och skala i nya byggnader och stadsrum inspireras av historien.

- Synliggör och restaurera äldre byggnader.

- Ta fram ett enhetligt skyltprogram med inspiration från Avestas historia som handelsstad.

- I Stadshusparken byggs en lekpark där man kan uppleva det gamla Avesta i miniformat

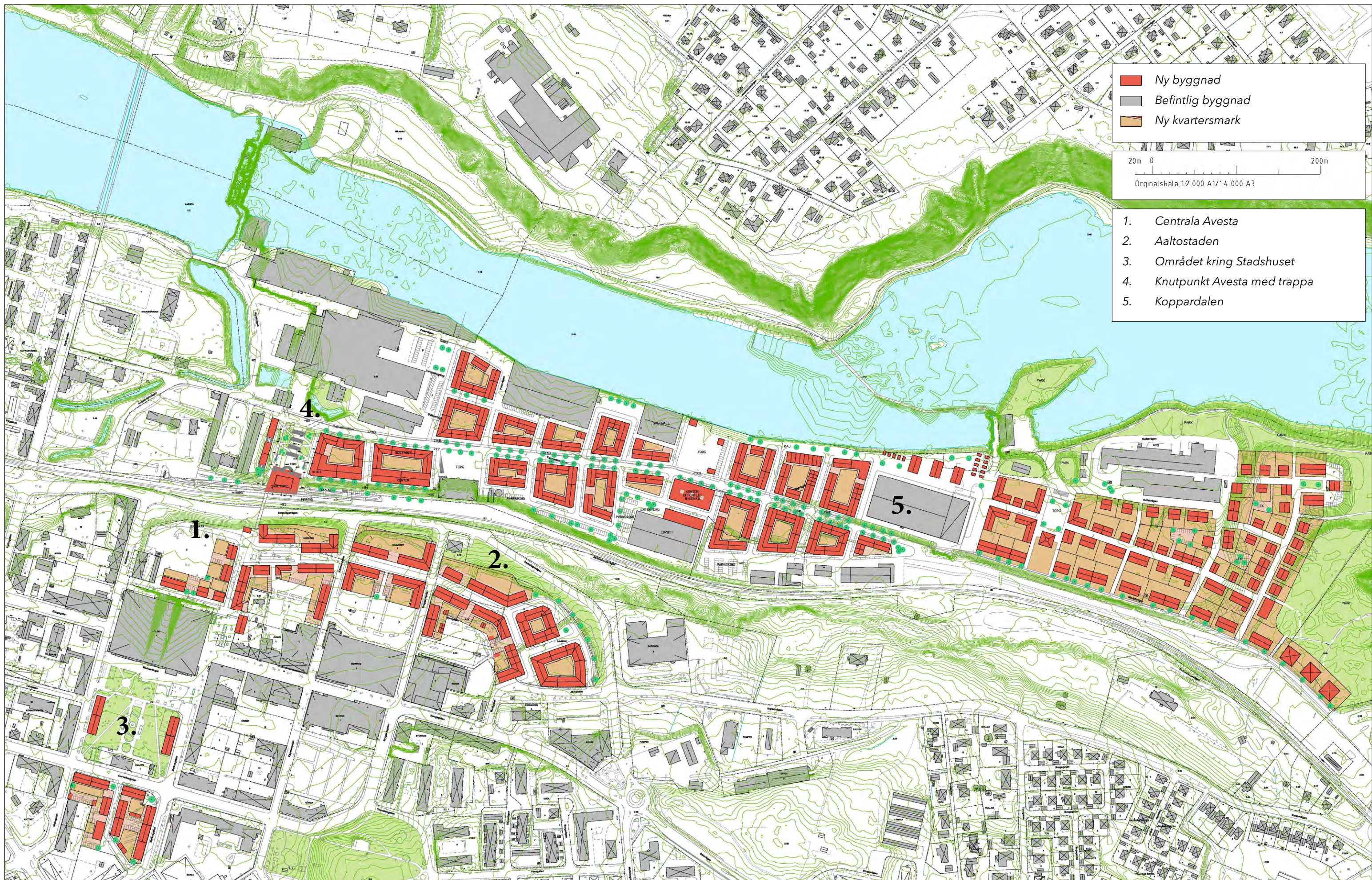
- Skapa små fastigheter som ger utrymme för finisk blandning i uttryck

- Mått på gator, hus och öppna platser anpassas för att skapa intima och trivsamma stadsrum

- Lägg vikt på detaljer i bottenvåningar, det vill säga ögonhöjd: material, fönster, entréer etcetera

- Behåll möjligheten att återställa Kungsgatan till en kontinuerlig gata.

- Nya byggnader har 2-4 våningar

TIDIGARE UTREDNINGAR

Workshoppen visar att det finns en vilja att bygga mer i stadskärnan, framförallt på parkeringarna och i Stadshusparken. Samtidigt vill man utveckla mötesplatser i Koppardalen och även i Stadshusparken.

Ur Workshop:

- Platser i stadskärnan upplevs som otrygga, tråkiga och dåligt skötta. Mer grönska och bättre trafiksäkerhet efterfrågas.
- Avestaborna önskar sig en mer trivsam, upplevelserik och gävlig stadskärna.

UR WORKSHOP:

SLUTSATSER BÄSTA VISIONEN:
TILLGÅNG TILL ÄLVEN OCH MER ATTRAKTIV
STADSMILJÖ PRIORITERAS

SLUTSATSER BÄSTA PLATSEN:
BRAMÖTESPLATSER SAKNAS I STADSKÄRNAN

”Bostäder centralt som fyller luckorna i
kvarterstrukturen och skapar definierade
stadsrum.”

RÖSTER FRÅN INVÅNARE I AVESTA:

”Trevligare med bostäder och restauranger och butiker i
stadskärnan än stora parkeringar.”

Kvinna 40-49 år

En levande stadskärna är ett måste i en stad och kommun
som vill växa.

Kvinna 30-39 år

”Att använda koppardalen mer som centrumkärna skulle
skapa ett mysigare Avesta. För på riktigt, idag är vår
stadskärna oerhört ”omysigt”.

Man 40-49

Vi måste vara rädd om de gratis parkeringarna så blir det
parkeringshus måste de vara gratis.

Man 50-59 år

”Mycket bra att utnyttja den vackra utsikten vid älven.
Borde bli både vackra bostäder och restauranger.”

Kvinna 50-59

Bra tanke att använda vårt befintliga centrum och bygga
bort ’döda’ ytor som de stora parkeringsöknarna [...].
Kopplingen mot Koppardalen blir mer självklar.

Man 30-39 år

FÖRSLAGET I KORTHET

Före

Efter

Planarbetet har utgått från de resultat som redovisats i tidigare utredningsarbete. Vackra platser med olika social temperatur, innehåll och utformning är placerade längs småstadsmässigt smala gator med blandad trafik.

Gågatan genom Avesta centrala delar är orörd och kompletteras med bostadskvarter med butiker i bottenvåningarna. Kompletteringen sker både österut; de så kallade Aaltokvarteren samt söderut kring Stadshuset. Koppardalen får en mix av bostäder och kommersiellt utbud.

I planen koncentreras bebyggelsen till befintlig stadskärna och de underutnyttjade

parkeringsytorna bebyggs delvis. Denna vision fick 29 procent av rösterna vid en enkätundersökning. Motiveringarna handlar om att man vill utveckla den befintliga stadskärnan så att den blir mer levande och att stadsmiljön blir bättre utan stora parkeringsplatser.

Den stora, nya attraktionen blir området kring stationen; Knutpunkt Avesta. Ett nytt stationshus med spännande utformning och innehåll, nya tillgängliga gång- och cykelstråk, ett nytt Stationstorg samt en bred inbjudande trappa ned mot Koppardalen kommer att bli Avestas nya målpunkt. Ett hotell samt många nya bostäder kompletterar.

4M-hus placeras i anslutning till stationsområdet. Denna funktion är ett nytt sätt att möta framtida krav på fossilfria transporter, leveranser, återbruk och social service och beskrivs under egen rubrik.

Två nya busslägen är placerade på var sida om tågspåret. Båda platserna kommer att behövas när Avesta växer och de kompletterar varandra på ett logiskt sätt.

Lokala busslinjer får ett nytt stadsmässigt torg med ett flertal hållplatslägen mellan Avesta centrum och Avesta station, alldeles invid bron över mot stationsområdet. Lokala bussar

försörjer på så vis det kommersiella livet och bidrar till liv och rörelse.

Långfärdsbussar, turistbussar och bussar som ersätter inställda tåg får en egen placering nere vid Koppardalen, väster om stationen. En taxihållplats är placerad invid Stationsplan på västra sidan i anslutning till långfärdsbussarna.

1. CENTRALA AVESTA

Stadskärnan kompletteras med småskaliga stadsrum, omsorgsfullt utformade fasader och låg bebyggelse i två till fyra våningar. Gatunätet är finmaskigt och gatorna kantas av byggnader med butiker och entréer mot gatan. Gestaltningen utgår från hur staden upplevs i ögonhöjd.

Ny bebyggelse i stadskärnan med många nya bostäder skapar bättre underlag för handel och service. Bostäderna ökar antalet invånare centralt vilket gör stadskärnan mer levande och trygg dygnet runt.

Delar av parkeringsplatserna, stadshusparken

samt nuvarande busstorg är lägen för ny bebyggelse. Området mellan Lilla torget och järnvägen utvecklas till en del av stadskärnan och bildar en småstadsgata med attraktiv koppling till nya Stationsområdet och Koppardalen. Byggnaderna har butiker i bottenvåningarna och bildar nya stadsgator med kommersiellt liv.

Lilla torget kompletterat med ny bebyggelse

Markusgatan blir ett nytt vackert huvudstråk ner mot bron över till Koppardalen. De centrala stadskvarteren i Avesta fortsätts således sömlöst ned till bron med nya byggnader i två till fyra våningar på båda sidor. Nya stationshuset och Stationstorget med trappan blir en spännande miljö som blir en målpunkt i sig. På så sätt blir övergången mellan Koppardalen och Avesta centrum till en lockande och upplevelserik tur.

Det stora utbudet av handel och service i stadskärnan är en stor tillgång och en konkurrensfördel mot andra småstäder med tynande centrum. Småföretagen är redan idag koncentrerade till stadskärnan där de kan dra nytta av närheten till andra företag och serviceutbudet.

SLUTSATSER WORKSHOP:

NYA BOSTÄDER OCH UTVECKLADE STRÅK
OCH PLATSER STÄRKER STADSKÄRNAN

EN LIVSKRAFTIG HANDELS- OCH
FÖRETAGARSTAD

LIVLIGA FÖRETAGARGATAN

Det nya torget för lokalbussar

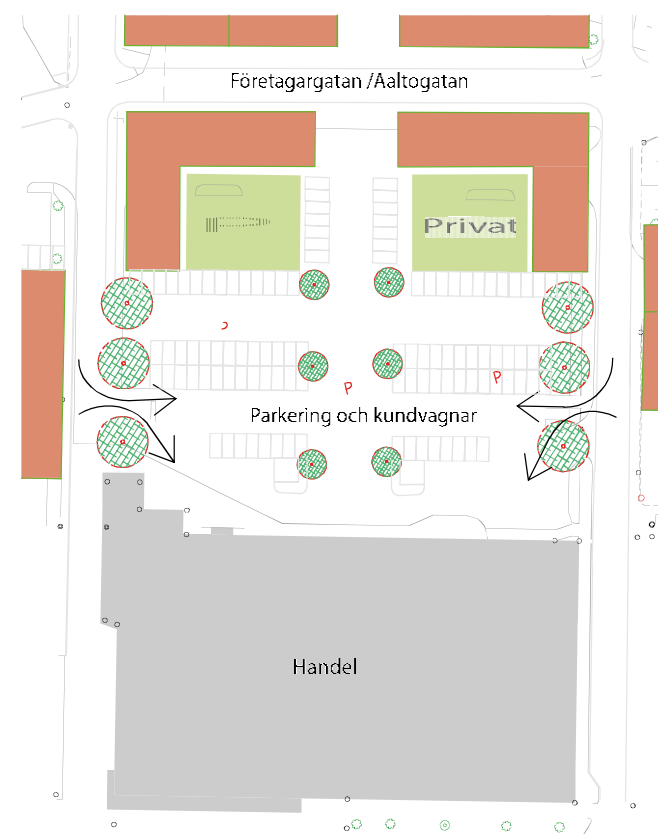
Ny infart till parkeringen

Myntgatan blir den nya Företagargatan och placeras så att de stora parkeringarna vid handelshusen blir inramade. Gatan placeras så långt norrut som möjligt så att så lite som möjligt av nuvarande parkeringsyta bebyggs.

Parkeringarna hamnar nära de kommersiella byggnaderna och entré med kundvagn placeras vid entréerna till livmedelsbutikerna.

De befintliga kommersiella byggnaderna som ligger längs Myntgatan idag, kan finnas kvar och/eller bebyggas i ett senare skede.

Företagargatan bebyggs i ett övergångsskede med enkla bodar så att ett tydligt offentligt rum/gata uppstår. Därefter ersätts bodarna med flerbostadshus när det uppstår efterfrågan och förädlas på så vis vartefter till en stadsgata

Strategi för parkering i centrum

Bodar mot parkeringen och nya bostadshus längs företagargatan

Företagargatan fullt utbyggd med byggnader med lokaler i bottenvåningarna

2. OMRÅDET KRING STADSHUSET

Ny bebyggles i och stadshusparken

Stadshusparken bebyggs med småstadsmässiga trähus i två våningar med bostäder och butiker. I den östra längan placeras ett café med trädgård mot parken och kvällssolen. Caféet kan ha uteservering under äppelträden och olika familjeorienterade evenemang i sommarkvällar. Byggnaderna förstärker gaturummen med byggnader på båda sidor gatan. Byggnaderna är låga och har butiker i bottenvåningen och ger på så vis en känsla av småstad.

Gamla busstationen bebyggs med trähus i tre till fyra våningar med möjlighet till butiker i bottenvåningarna. Träden sparas och byggnaderna ligger direkt mot trottoar längs gatan och "lagar" stadsmässigheten längs denna del av xxgatan. Några små platsbildningar skapas mellan husen med plats för träd med en parksoffa under. Här kan man sitta och titta på den traditionella studentdefileringen i juni.

Ny bebyggelse på det gamla busstorget

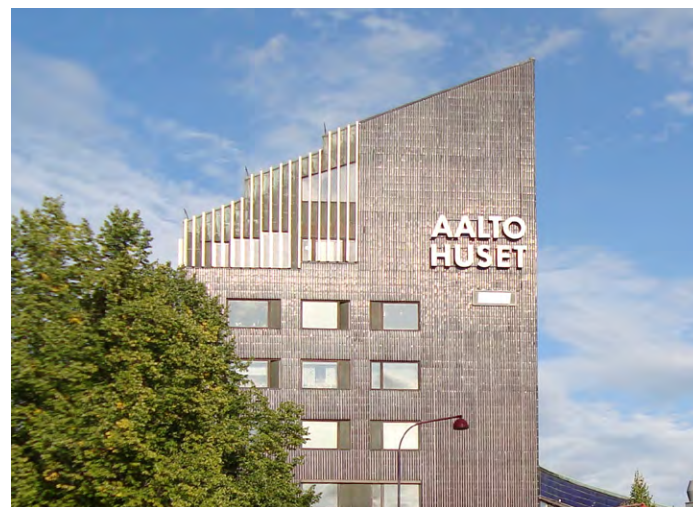
Ny bebyggelse längs stadshusparkens sidor. Ingång till parken genom en av byggnaderna.

Ny bebyggelse på det gamla busstorget i korsningen Corneliusgatan/Markusgatan

3. AALTOSTADEN

Denna del av den nya stadsmiljön får en design och en färgsättning i samklang med Aaltohuset. Traditionella gator och hus med ljus färgsättning i olika kulörer låter Aaltohuset dominera med sina mörkt blåa fasader. Dess karaktäristiska stadsprofil höjer sig över den nya stadsdelens 3-4 våningar och blir ett klassiskt riktmärke att orientera sig utifrån.

Aaltostaden, vy mot Aaltohuset

4. KNUTPUNKT AVESTA, TRAPPAN

Trappan, stationshuset, torget. Nya bostäder till höger och hotellkvarteret till vänster ramar in.

Avesta stationsområde blir det nya navet som livet i småstaden kretsar kring. Ett enkelt men ståtligt nytt stationshus innehåller både rulltrappor, trappor, hiss, cafe och bar med utsikt, vänthall, offentliga toaletter, 4M-funktion, kiosk samt biljettförsäljning. Stationshuset är av trä och har en överbyggnad i glas och stål; "Paviljongen vid perrongen". Stationshuset ligger på samma nivå som spåren och det nya torget; Stationstorget.

Stationshuset är formgivet för att förstärka Avestas varumärke. Den har i sin vänthallsdel mot Stationstorget inspirerats av traditionella faluröda träbyggnader samt i sin paviljonglika glasöverbyggnad av Avestastålets styrka och smäckerhet.

En okomplicerad konstruktion och repetitiva fasader borgar för en enkel och prisvärd byggnation. Stationens design och innehåll

kommer att bidra till att Stationstorget blir en folkelig plats att vara stolt över. En mötesplats för alla åldrar med skönhetsvärden som är gratis.

Att träffas på en enkel fika eller en glass i solen på Stationstorget kommer att bli en folkrörelse. Eller varför inte ett glas vin på Stationsbaren våning två?

Hotellet öster om trappan

Nya bostadshus väster om trappan

Paviljongen ligger på stationsbyggnadens "tak" och möter gående och cyklande som kommer via bron från Avesta centrum. Paviljongen rymmer café med utsikt samt trappor, hissar och rulltrappor ned till vänthallen. Paviljongen kommer att vara upplyst under den mörka årstiden och lysas om en lyktas mörka vinterkvällar. Den blir lätt att se från långt håll och blir ett bra riktmärke som definierar tågstationens läge i staden.

Breda gång- och cykelbanor som är tillgängliga även för rullstolar, löper längs stationshusets södersida och leder ner mot de nya gatorna i Koppardalen. De karaktäristiska inbrädade rörelsestråken har valv mellan perrongområdet och de nya gatorna och skapar på så sätt en avgränsning mot perrongen. De byggda rörelsestråken kan i sina höga delar inrymma enklare verksamheter eller service för cyklar.

Vy över Koppardalen från det övre torget på stationshusets tak

Fik i stationshusets glasöverbyggnad med utsikt över industrimiljön

Hotellet, torget, stationshuset, taxificka, passage till perrongen, nya bostadshus

Miljön vid hotellet, stationen, cykelparkeringar och spåren.

Utanför vänthallen skapas ett nytt torg; Stationstorget. Nerifrån Koppardalen leder en bred trappa upp mot torget och stationen. Vackra planteringar omger trappan och flacka gångstråk som är tillgängliga går tvärs trappan och zic-zagar sig upp till Stationsplan. Nya gator flankerar ömse sidor om trappan och Stationstorget. Längs dessa gator byggs nya bostadshus samt hotell. Dessa byggnader bildar Stationstorgets och trappans stadsrumsliga sidor och stationsbyggnadens "flygelbyggnader".

Gott om bra cykelparkeringar finns längs hela stationsområdet. Många platser har tak och uppladdning för elcyklar. Cykelverkstad samt gratis luft finns i stationsbyggnaden.

Hotellet får en mycket central placering strategiskt invid tågstationen, i bästa kvällssolsläge och med utsikt över takåsarna i Koppardalen.

Trappan och det nya stationstorget

NYTT BUSSTORG FÖR LOKALTRAFIK SAMT NY PLATS FÖR PENDLARBUSSAR

Kollektivtrafik är en viktig del av samhällsbygget. En kombination av kortdistanstrafik med elbussar och bussar med fossilbränsle kommer sannolikt finnas i en period framöver innan vi helt ställt om till fossilfritt. Kort- och långdistansbussar kommer även efter omställningen ha olika förutsättningar.

Närtrafikens kaförjörjainvånaredagligdagsmed bekväma, nära hållplatslägen samt kvartstrafik. Bussarna har en lägre genomsnittshastighet men i gengäld kommer man fram nära målet och har kort promenad till sin destination.

Långfärds- samt pendlarbussar har större krav på att ta sig fort ut från stadstrafiken för att tidsmässigt bli konkurrenskraftig ersättning för egen bil.

I planen finns således två busslägen med olika fokus:

I centrala delarna av Avesta skapas ett busstorg för närtrafik med plats för fyra hållplatser. Torget ligger i anslutning till gångbron mellan Avesta centrum och Koppardalen. Dessa busslinjer försörjer centrala staden samt dess närområden. Bussarna stannar nära köp kvarter, skolor, förskolor samt tågstationen och underlättar stadens vardagsliv.

I Koppardalen, väster om Avestas nya Stationstorg anläggs en större plan för långfärds- och pendlarbussar; Bussplan. Även bussar som ersätter inställda tåg stannar här. Från denna plats tar man sig snabbt ut till riksvägarna utan att hindras nämnvärt av stadstrafik. En ny väntplats för taxi placeras mellan Bussplan och Stationstorget.

Från spåren mot busstorget

Vy från det nya busstorget mot stationen

4M-HUS

Mobilitetshus, så kallade 4M-hus, placeras i anslutning till stationsområdet. Denna funktion är ett nytt sätt att möta framtida krav på fossilfria transporter, leveranser, återbruk och social service. I 4M-hus möts man av en lounge/väntrum där alla är välkomna och som möjliggör möten, integration, företagande, föreningsliv, kultur och skapande. Trevliga ytor som inte kräver att man köper något för att vistas och vila där. Otrygghet och ensamhet motverkas av att olika åldrar och många människor vistas på en plats. Här finns även ett center för logistik och transport så som vi möter behovet av att ställa om till en mer fossilfri transportsektor.

I Koppardalen placeras 4M-funktionen i samma kvarter som hotellet där markplan används för mer sociala och kommersiella funktioner och garageplanet, som ligger i souterräng under halva kvarteret, utnyttjas för bilpool, laddinfrastruktur och andra hyrfordon. I första hand placeras cyklar, cykelpool, inkluderande elcyklar och låd/- och lastcyklar i markplan för att underlätta åtkomst. Utrymme för leveransboxar och dylikt för paket och hemleveranser till privatpersoner pla

Hotellkvarteret som också rymmer 4M-huset

5. KOPPARDALEN

Markusgatan blir ett nytt vackert huvudstråk ner mot bron över till Koppardalen. De centrala stadskvarteren i Avesta fortsätts således ömlöst ned till bron med nya byggnader i två till fyra våningar på båda sidor. Nya stationshuset och Stationstorget med trappan blir en spännande miljö som blir en målpunkt i sig. På så sätt blir övergången mellan Koppardalen och Avesta centrum till en lockande och upplevelserik tur.

Koppardalen utvecklas till Avestas nya delcentrum som komplement till befintlig

stadskärna. Stadsdelen har en bebyggelse i två till fyra våningar med bostäder, butiker och kontor i form av stadsgator, olika torg och ny strandpromenad.

De nya byggnaderna infogas varsamt till den industrihistoriska miljön och bildar en ny spännande stadsdel med tydlig historisk identitet. Kvarteren får gärna ha stor differens i hushöjd inom samma kvarter för att matcha den historiska miljöns diversiva volymer. De stora kvaliteterna i den äldre arkitekturen och

närheten till Avestaforsen skapar fantastiska förutsättningar för att skapa en mycket attraktiv stadsmiljö invid vattnet.

Torg med olika storlek och karaktär får olika identitet och innehåll. Stor vikt ska läggas vid att stadsmiljön ska vara attraktiv för alla åldrar och smakriktningar. Lugna platser och platser med liv och rörelse infogas medvetet för att förstärka olika kvarters karaktär. Vissa delar av stora torg kan rymma besöksparkering men kan undantagsvis röjas och upplåtas till

sammankomster som torghandel, musik eller andra liknande sociala events.

Stor vikt har lagts på attraktiva gång- och cykelvägar som prioriterats i stadstrafiken.

Koppardalen, med en urban del i väster och en småstadsdel i öster.

Tågstationen och den nya hållplatsen för långfärdsbussar ligger i kartans västra del.

Koppardalen, en stadsdel med bevarad industrihistorisk miljö

SMÅSTADEN

Närmast grönområdet i öster har stadsstrukturen lånat sin karaktär av Gamla byn i Avesta samt nordiska trästäder med tvåvånings trähus nära gatan, med eller utan förgårdsmark.

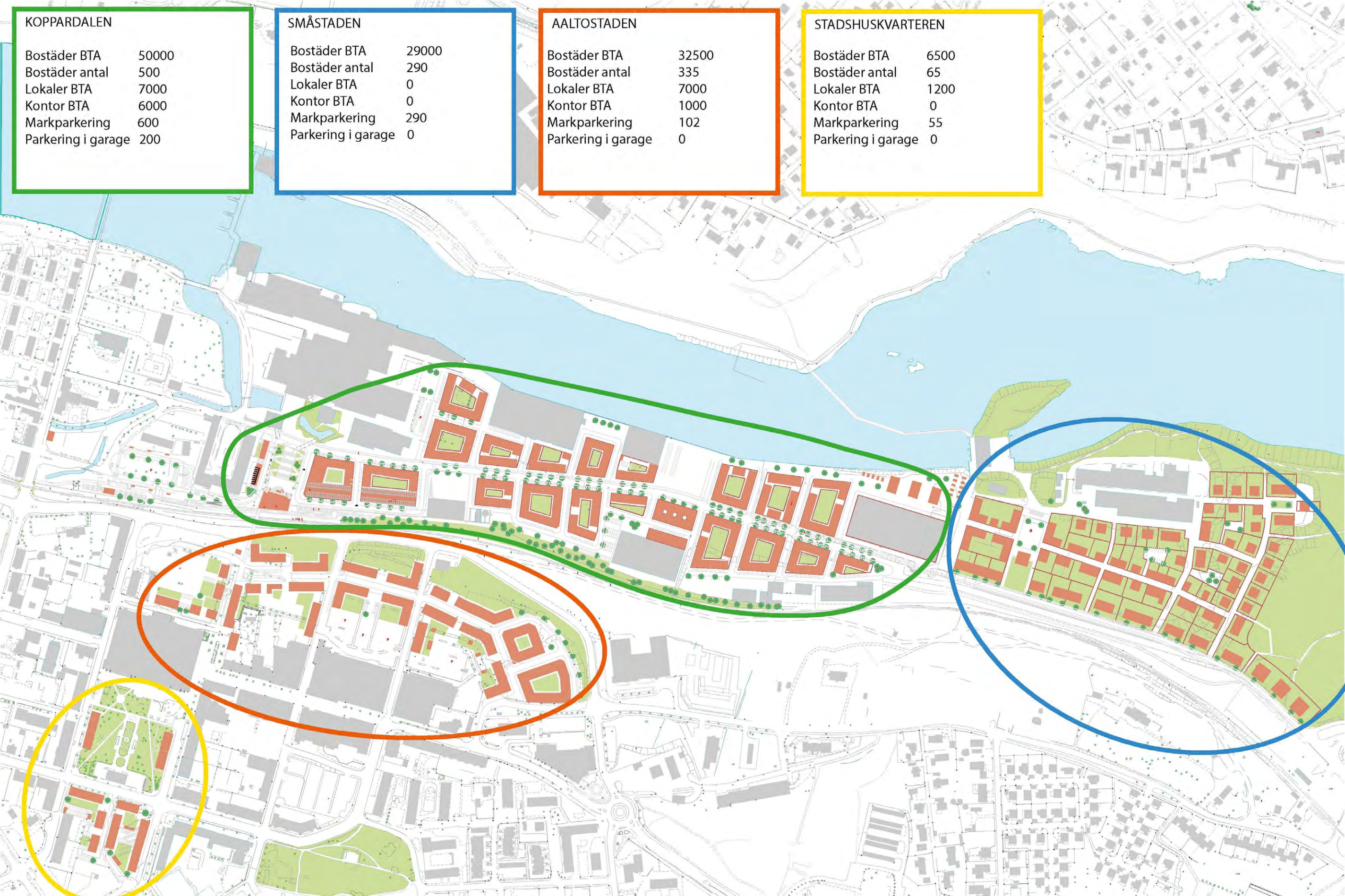

Koppardalen, stationen och Avesta – före

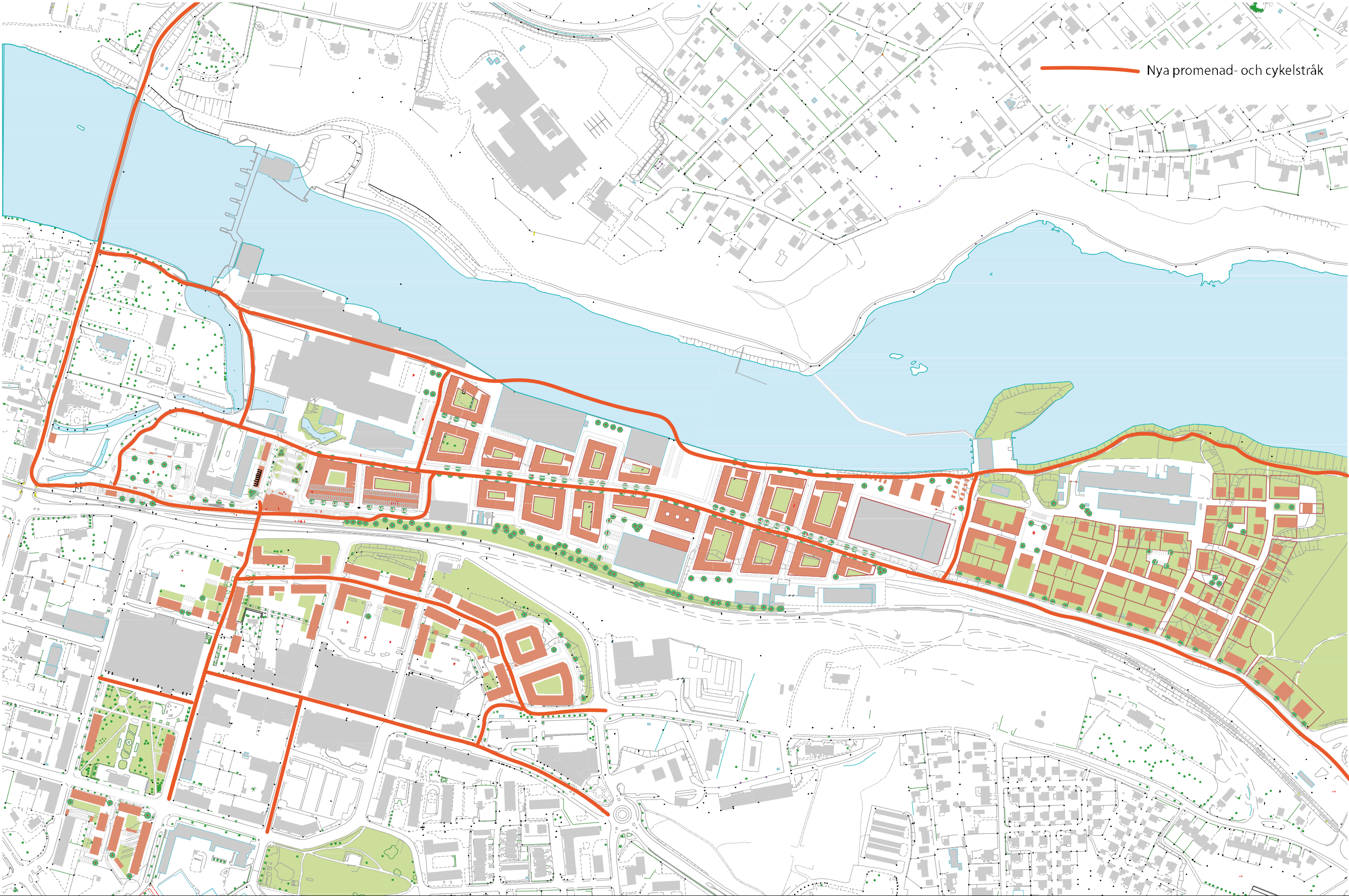

Koppardalen, stationen och Avesta – efter

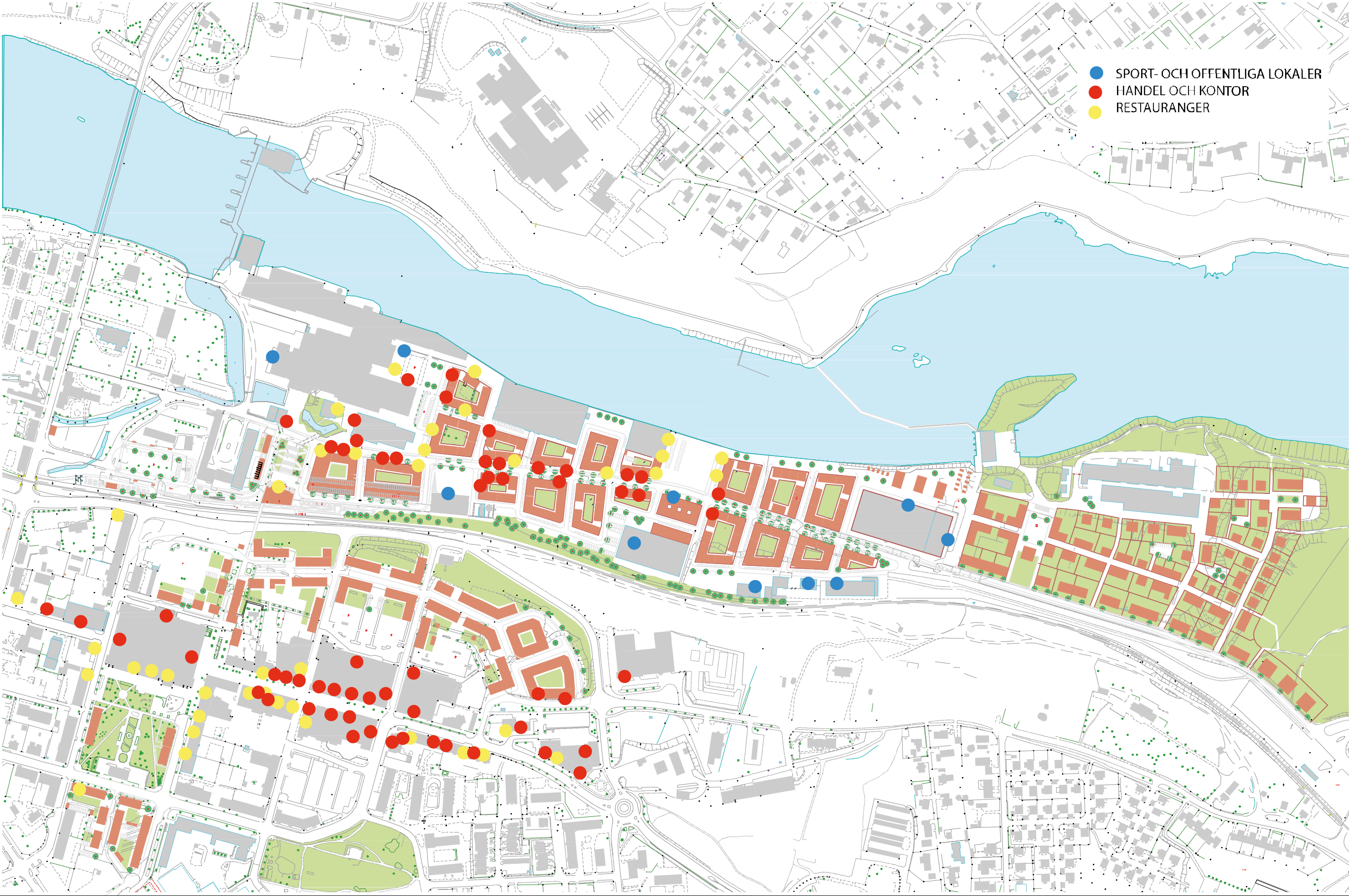
BILAGA A — BOSTADSOMRÅDEN

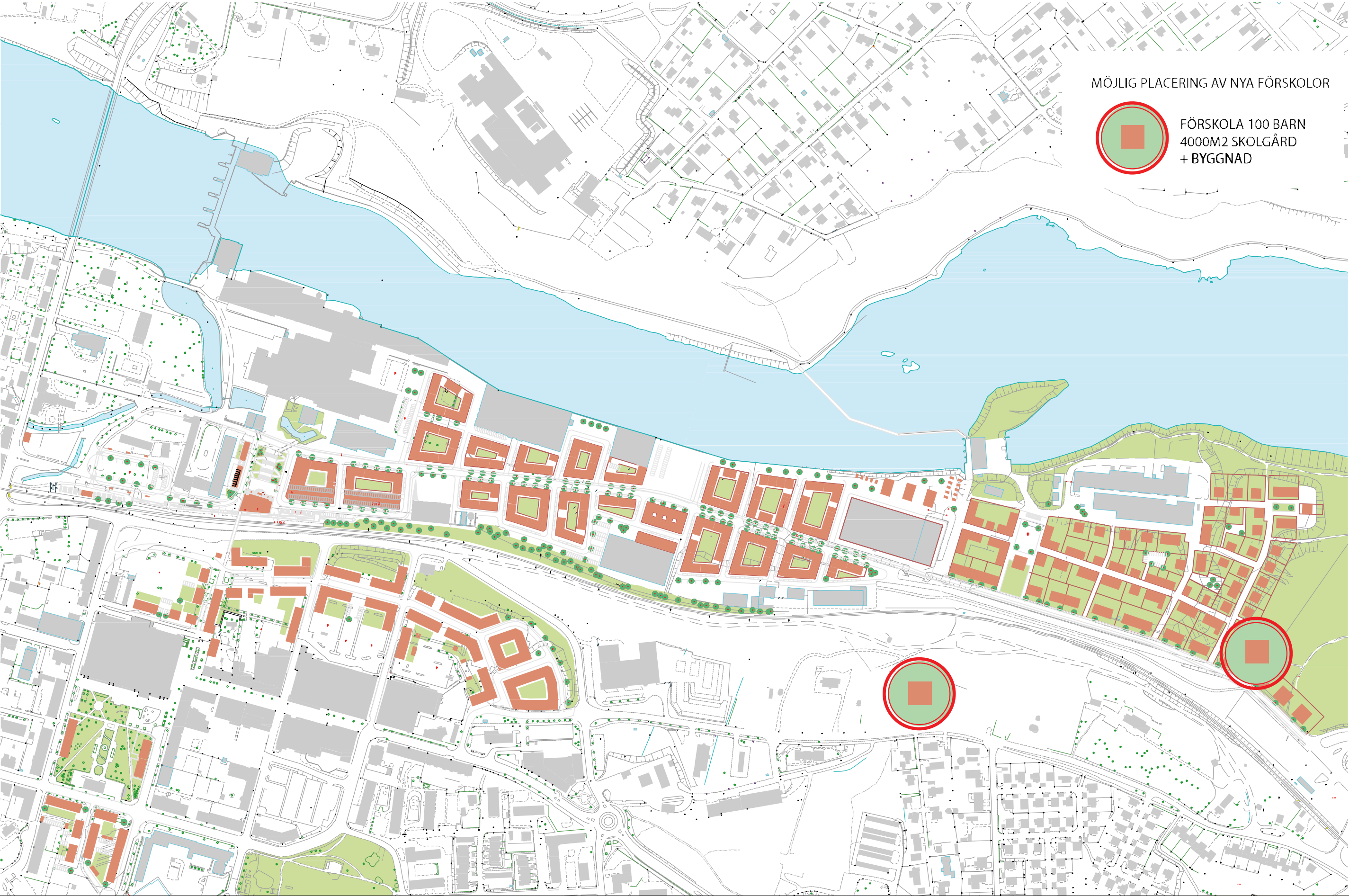
BILAGA B — STRÅK

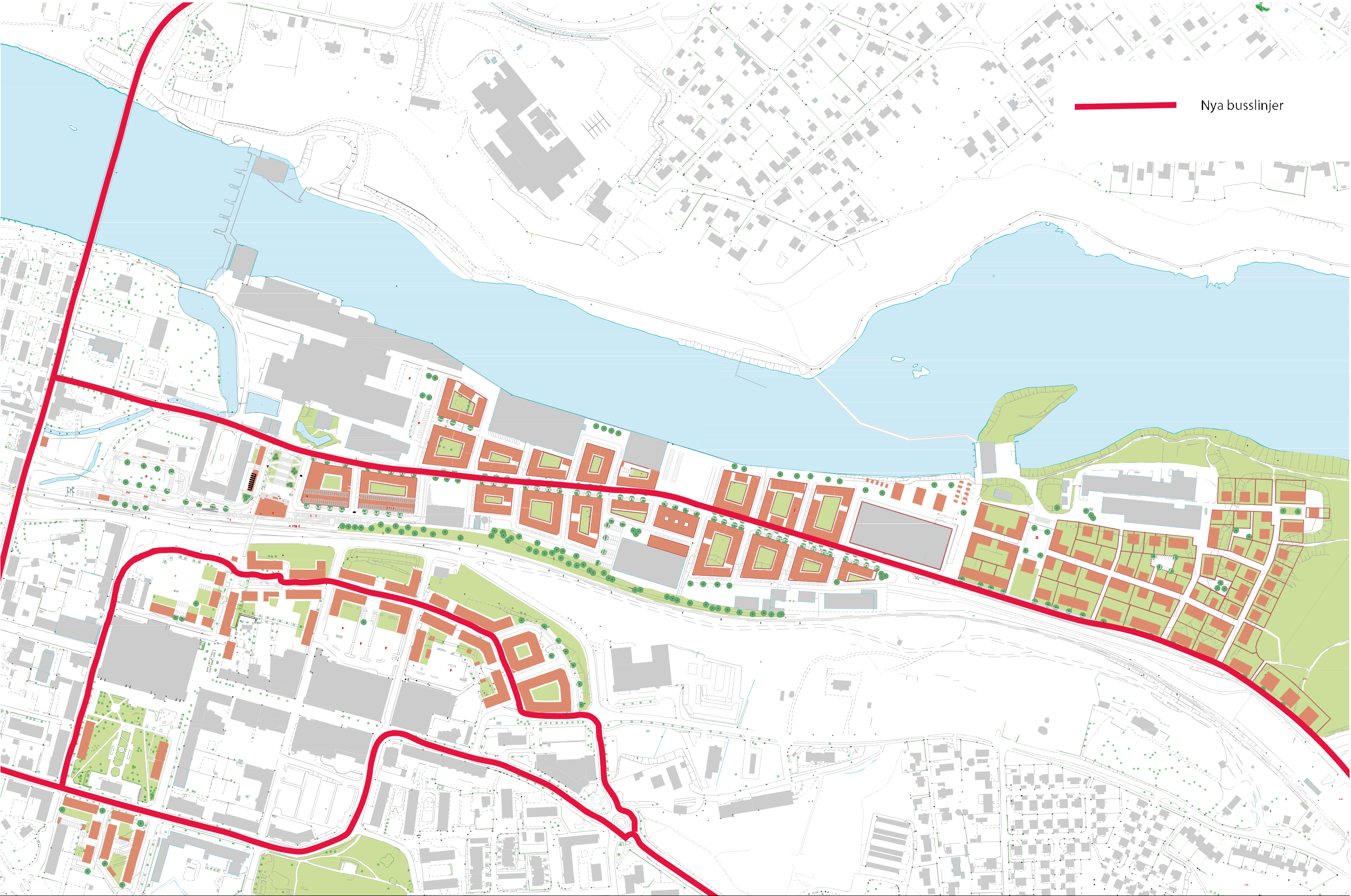
BILAGA C — KOMMERSIELLA LOKALER

BILAGA D — FÖRSKOLOR

BILAGA E — BUSSTRÅK

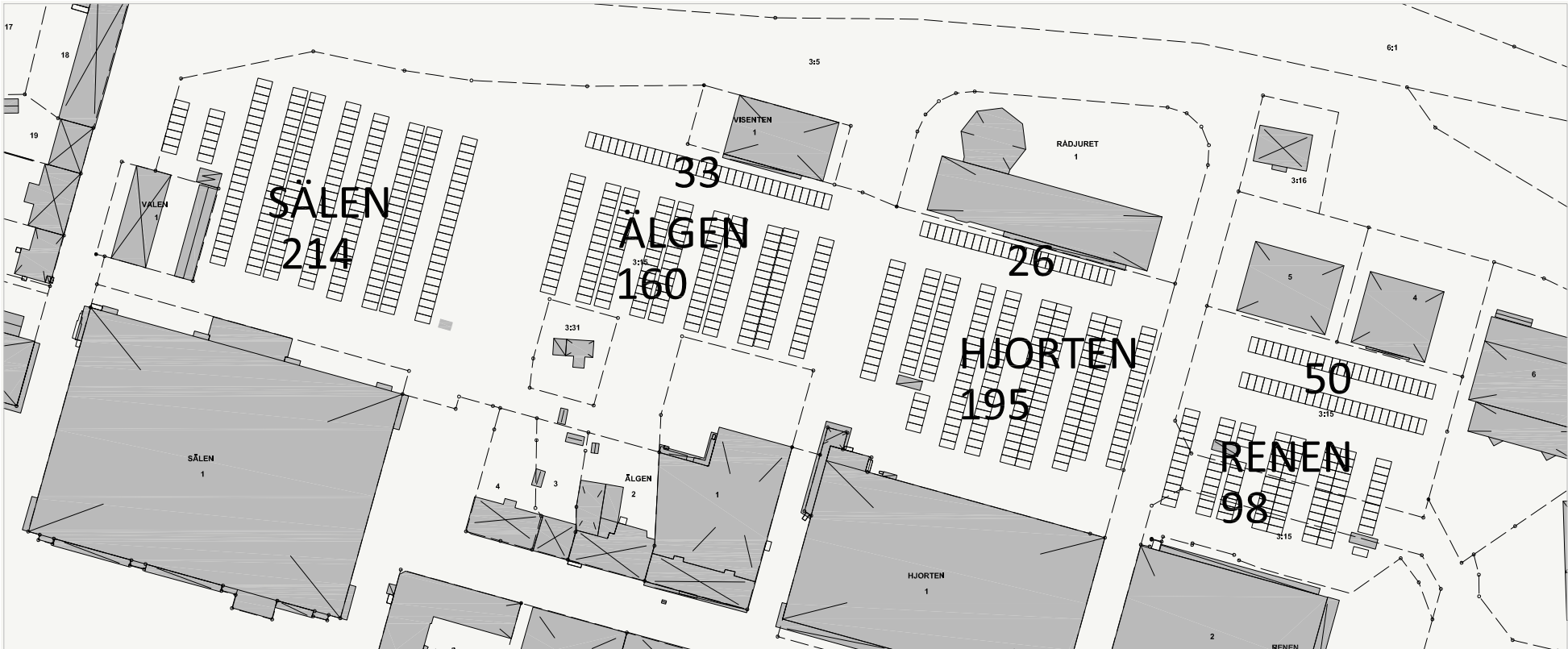

BILAGA F — BUSSGATA I CENTRUM

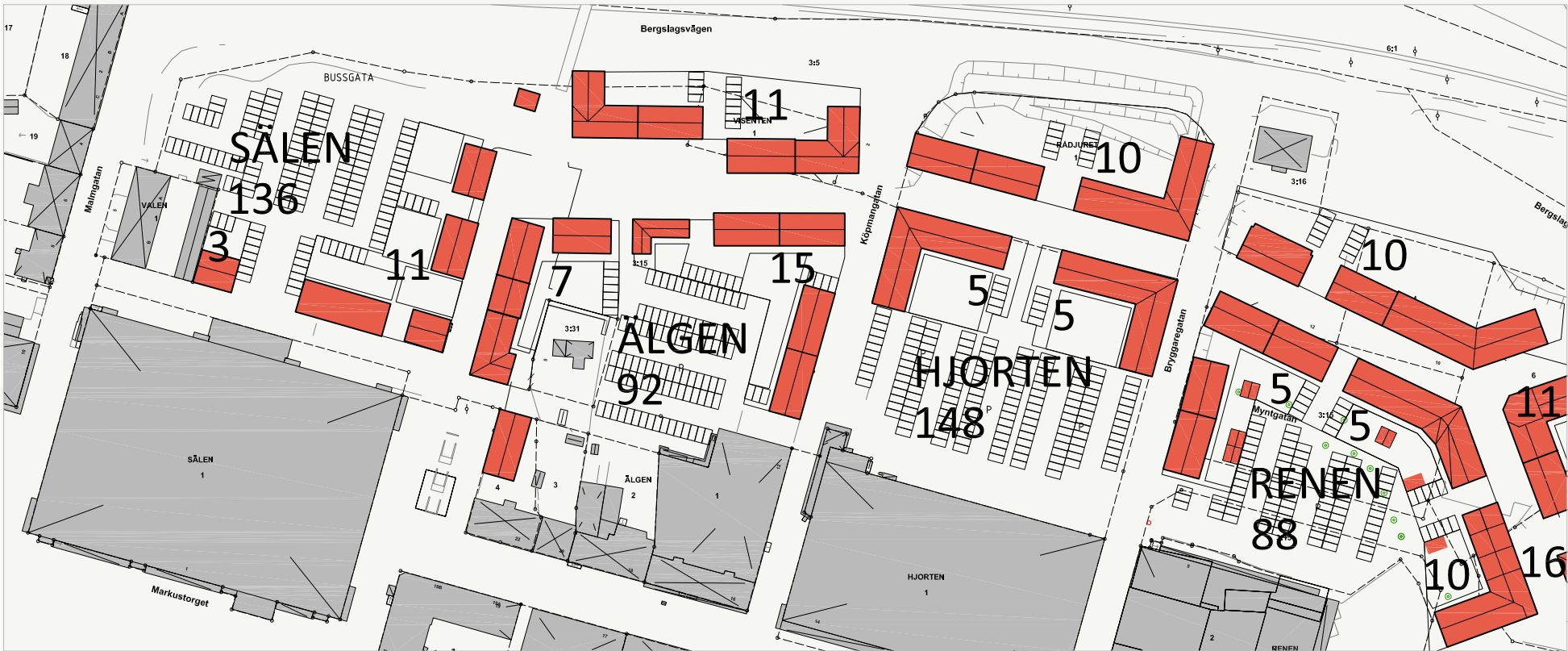
Förslag till gatans sträckning mellan det lilla busstorget och Malmgatan

BILAGA G — PARKERING I CENTRALA AVESTA

PARKERING I CENTRALA AVESTA I DAG

PARKERING	NULÄGE	FÖRSLAG
I KV SÄLEN	214	136
I KV ÄLGEN	160	92
I KV HJORTEN	195	148
I KV RENEN	98	88
VID ÖVRIGA VERKSAMHETER	109	0
I NYA KVARTER	0	124
TOTAL	776	558

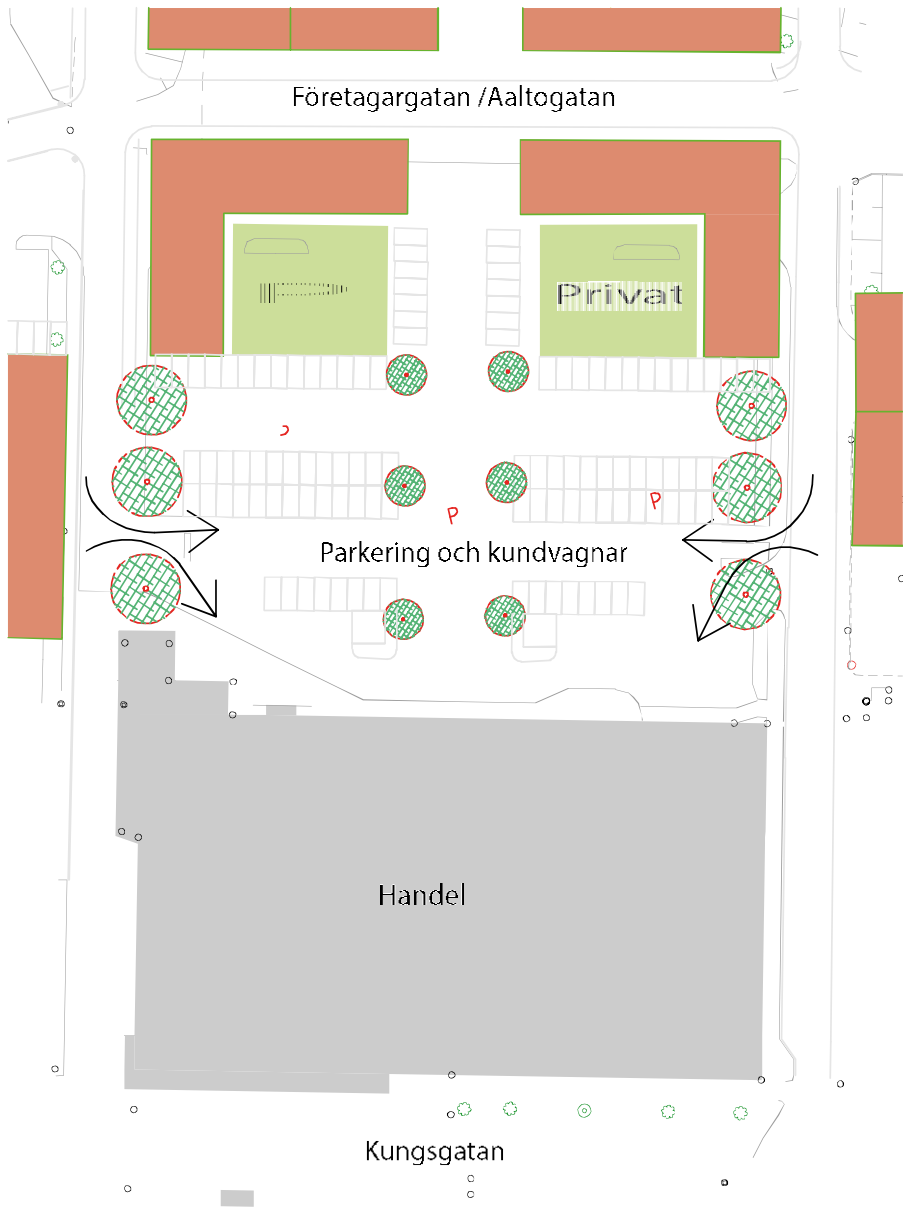

PARKERING I CENTRALA AVESTA I ENLIGT FÖRSLAG

BILAGA H — FÖRETAGARGATA, ALTERNATIVA PRINCIPER.

Ny centrumgata som den föreslås i *AVESTA FÖRETAGARGATAN*
Så lyfter vi Avesta stadskärna!, Spacescape.

Ny centrumgata som den föreslås av P.A.C.E. i detta dokument.

BILAGA I — FÖRETAGARGATAN

Alternativa illustrationer av företagargatan som den föreslås av Spacescape.

I dag

Steg 1 - bodar

Steg 2 - stad